

ANTONI JOZAFAT NOWAK OFM
Lublin

DUCHOWOŚĆ MAŁŻEŃSKA (Sprawozdanie z XVIII Tygodnia Duchowości)

Sekcja Teologii Duchowości KUL zorganizowała w dniach 1-5 III 1993 r. XVIII Tydzień Duchowości pod hasłem: „Małżeństwo – przymierze miłości”, który był sfinalizowaniem Tygodni Duchowości dotyczących siedmiu sakramentów.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Wielgus, rektor KUL, swoim słowem wstępnym otworzył sympozjum, podkreślając wagę Tygodni nie tylko dla naszej Uczelni, ale również dla wielu sympatyków zainteresowanych tematyką życia duchowego. Po przywitaniu gości wprowadzenia do samej tematyki Tygodnia dokonał ks. prof. dr hab. Jerzy Misurk, kierownik Sekcji Teologii Duchowości KUL oraz kierownik Katedry Historii Duchowości KUL.

Pierwszym prelegentem był ks. prof. dr hab. Walerian Słomka. Wygłosił on referat pt. *Małżeństwo – duchowość w cielesności*. Prelegent analizował na wstępie terminy: „małżeństwo”, „duchowość”, „cielesność”. Omówił bardzo szeroko dwa podstawowe zagadnienia duchowości w cielesności w świetle tajemnicy stworzenia: 1) odrębność i swoistość bytu duchowo-cielesnego, jakim jest człowiek, stworzony na obraz i podobieństwo Boga; 2) duchowość w cielesności w świetle Chrystusowego Objawienia i zbawienia. Prelegent dobitnie stwierdził, że „mocą sakramentu odradza się pierwotna sakramentalność ludzkiego ciała w zawieraniu związku małżeńskiego i dokonuje się wszczępienie w sakramentalność Chrystusa i jego Kościoła”. Małżonkowie wszczępieni mocą sakramentu chrztu i bierzmowania w posłannictwo Chrystusa proroka, kapłana i króla winni dać temu wyraz w życiu małżeńskim. Ks. prof. W. Słomka zwrócił uwagę, na jakie manowce schodzi człowiek w swym cielesnym wymiarze, gdy usiłuje wyzbyć się sakramentalnego znaku miłości osobowej.

Kolejnym prelegentem był mgr Jan Łopuszański, poseł RP, członek Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego. Zaplanowany temat brzmiał: *Małżeństwo i rodzina we współczesnym polskim prawodawstwie i w środkach społecznego przekazu*. Prelegent postanowił jednak naświetlić moralny i polityczny wydźwięk dyskusji nad ustawą o obronie dziecka poczętego oraz konsekwencji przyjęcia przez Sejm ostatniej wersji tej ustawy. Poseł okazał się znawcą nauki Kościoła. Należałoby sobie życzyć, aby z taką mocą przemawiali niektórzy kościelni dostojnicy. Prelegent rozpoczął swój wykład stwierdzeniem Jana Pawła II, że rodzina jest głównym terenem ekspansji Kościoła, główną siłą uderzeniową, którą Kościół ma w społeczności wiernych. Między innymi Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe głosi postulat polityki prorodzinnej. Niełatwo jednak ten postulat zrealizować w obecnym Sejmie. Zapelniona aula im. kard. Stefana Wyszyńskiego z uwagą słuchała Prelegenta, gdy ukazywał historię przeprowadzenia w Sejmie ustawy o obronie dziecka nie narodzonego. Przedstawił on m.in. wniesione przez posłów poprawki. Jedna grupa posłów

swoimi poprawkami niszczyła spójność prawną ustawy, polegającą na tym, że prawo przewiduje i stara się zapobiegać wszystkim, nawet pojedynczym przypadkom łamania prawa do życia. Druga z kolei grupa uderzała w podstawowe przesłanki ustawy, mówiące, że człowiek istnieje od momentu poczęcia i że człowieka nie wolno zabijać.

Poprawki zostały przyjęte, a ustawa podpisana przez prezydenta. Argumentem była tutaj teza, że obecna ustawa jest lepsza od poprzedniej (z 1956 r.) oraz że ma szansę ograniczyć liczbę zabójstw dzieci w naszym kraju. J. Łopuszański bardzo logicznie dowiódł, jak bałamutna i nieprawdziwa to teza: myli ona bowiem płaszczyznę normatywną z płaszczyzną faktów, tj. rzeczywistym postępowaniem lekarzy i kobiet. Ustawa podpisana przez prezydenta jest sprzeczna z *Kodeksem etyki lekarskiej*. Prelegent dobitnie podkreślił, że nie ma kompromisu pomiędzy piekłem i niebem, pomiędzy życiem i śmiercią. Mimo że ustawa została przyjęta, trzeba nadal ratować każde poczęte życie: „Niech nie będzie połowicznych zwycięstw, niech nie będzie rozejmów, niech się toczy walka”. W jaki sposób? – pyta poseł. Polsce, Kościołowi w Polsce jest potrzebne odczytanie na nowo słów Jana Pawła II: „Nie lękajcie się. Szukajcie najpierw Królestwa Bożego i jego sprawiedliwości i uwierzcie, że wszystko inne będzie wam przydane, że nic, co w oczach Pana Boga wam będzie potrzebne, nie zostanie wam zabrane rękami przeciwników życia i Kościoła. Nie lękajcie się!” Jest to – zdaniem J. Łopuszańskiego – droga trudna, wąska i kamienista, ale tylko taka droga przystoi Kościołowi świętemu. Tylko przez uznanie, że Bóg jest najwyższą rzeczywistością, również w życiu państwowym i politycznym, staniemy się godni miana narodu cywilizacji chrześcijańskiej. Na koniec swojego wystąpienia J. Łopuszański przypomniał słuchaczom postawę Stanisławy Leszczyńskiej, położnej z obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, która za cenę własnego życia ratowała życie nie narodzonych dzieci.

Osobowościowe uwarunkowania niepowodzeń w małżeństwie – to następny referat, wygłoszony przez dr Stanisławę S t e u d e n (KUL). Prelegentka na wstępie mocno zaakcentowała powszechne powołanie do macierzyństwa i ojcostwa. Zwróciła uwagę na sakramentalny charakter związku małżeńskiego. Analizując środowisko rodzinne, podkreśliła, że jest ono zasadniczą szkołą rozwoju uczuć. Opierając się na danych psychologicznych oraz na praktyce psychologa klinicysty, dr Steuden dokonała wnikliwej oceny sytuacji psychicznej osób w okresie przedmałżeńskim, której przede wszystkim towarzyszy fascynacja i żywa wyobraźnia, często odbiegająca od rzeczywistości. Tymczasem już w tym okresie należy zwrócić uwagę na bardzo ważne czynniki osobowościowe warunkujące udane małżeństwo. Są nimi m.in.: sposób myślenia, harmonia uczuć, kontrola popędów i zdolność do partycypacji w życiu drugiego człowieka, ukochanego „ty”. Analizując problem niedojrzałości do zawarcia małżeństwa, Prelegentka położyła nacisk głównie na następujące aspekty: psychoseksualny – instrumentalne traktowanie płci; osobowościowy – zachowanie nieadekwatne do wieku; społeczny – obniżone samodzielność i samokontrola; emocjonalny – nieadekwatne reakcje na bodźce natury psychospołecznej; zależności – chodzi tu zwłaszcza o wewnętrzną niezdolność odłączenia się od rodziców. Kończąc swój referat, podkreśliła, że nie można być obojętnym wobec postawy religijnej, moralnej i filozoficznej partnera, z którym zamierza się wejść w związek

małżeński. Zdaniem dr Steuden zarówno rodzina, jak i poradnie przedmałżeńskie winny pomagać przy tym wyborze.

Referat ks. prof. dr. hab. Jerzego M i s i u r k a był zatytułowany: *Sakramentalny wymiar miłości*. Człowiek i społeczność potrzebują miłości. Ale dopiero sakramentalny wymiar miłości ukazuje człowiekowi w pełni, czym miłość jest w swej istocie. Chrześcijańska miłość jest zakotwiczona w wiedzy, że Bóg jest Miłością. Prelegent w sposób przystępny omówił zasadnicze koncepcje miłości, mianowicie: biblijną – gdzie miłość jest rozumiana jako *agape* i *caritas*; psychoanalityczną E. Fromma; fenomenologiczną D. Hildebranda; egzystencjalną G. Marcela; personalistyczną K. Wojtyły oraz teologiczną Pawła VI. W refleksjach końcowych podkreślił, że „miłość jest tajemnicą, która wykracza poza zwykły wymiar ludzki”. Małżeństwo chrześcijan nie jest zwykłym związkiem ludzi, jest to bowiem związek w Chrystusie. Sakramentalność małżeństwa jest zakotwiczona w Misterium Paschalnym, dlatego też miłość małżeńska winna mieć wymiar sakramentalny.

Osiemnasty Tydzień Duchowości został zamknięty referatem pt. *Doświadczyc Boga w ciele*. Prof. dr hab. Antoni J. N o w a k OFM wyjaśnił na wstępie, jak należy rozumieć pojęcie „doświadczenie”. Następnie podkreślił, że termin „Kościół” jest nie do pomyślenia bez terminu „ciało” Bóg przemawia do nas Ciałem. Jest On jako Ciało eucharystyczne obecny w Ciele Mistycznym. Kościół święty jest środowiskiem, które uczy piękna i godności ciała. W drugiej części referatu omówione zostało zagadnienie doświadczenia Boga w przymierzu małżeńskim. „Jak nie można wejść w autentyczną relację do Boga pomijając Ciało Mistyczne, tak samo nie można wejść w autentyczną relację do drugiego człowieka pomijając Ciało eucharystyczne”. Osobne refleksje dotyczyły małżeństwa jako sakramentu natury, który Chrystus podnosi do sakramentu łaski. Prelegent zwrócił również uwagę na odpowiedzialność za „gospodarowanie” własnym ciałem, które winno być „ziemią świętą”. Omówił także problem dziewiczości indywidualnej, sakramentalnej i konsekrowanej. W zakończeniu stwierdził, że „tylko miłość, która potrafi w ciele doświadczyć Boga, buduje prawdziwie ludzki świat”.